

La Nació

Setmanari Socialista Català

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

El valor social de la pietat

TOTES les idees, tots els corrents portant en sí un nou ordre de renovació social, tenen, en el curs que va de la seva eclosió al seu esvaïment, períodes i fases característiques. Tota idea nova, pel sol fet de la seva novitat, és un principi revolucionari. Totes les idees noves, en presentarse a la vida social, constitueixen, doncs, un gèrmen de pertorbació de la realitat imperant, un gèrmen de revolta. És, aquest, el primer període del seu existir, considerant com a preexistència el temps de la seva gestació; aquell temps en que la humanitat està prenys d'ella i no en sab encara la forma, però sent ja tota la inquietut de la seva vaga presència, que cada dia que passa, es va anunciant amb signes més evidents.

Aquesta idea rebel, havent pres còs en la consciència dels homes, ve un dia que reïx, ve un dia que triomfa. La seva victòria és plàcida i laboriosa o és violent; naix com un miracle de transfiguració o com un incendi que arboria i purifica, però ella arriba a través de l'un o l'altre espectacle, i l'ideal modern es desplega maravellosament en formes d'eficàcia i abdica, en un generós renunciament, de la seva existència etèria, per donar-se i infon-dre's a la realitat, i renovar-la. La seva missió és aconpleta, ell ha nascut i ha mort per donar un nou impuls a la vida del món, i del seu amorós passatge a través de la vida im-mortal de la humanitat, en la consciència d'ella, en resta una agrada veneració.

L'ideal s'ha esvaït gloriosament. Els seus anhels abnegats, les seves pures ansies, potser naveguen misteriosament fins a trobar port, fins a trobar el vas que les reculli i les faci altra volta ànima de una nova reforma. Però, malhauradament, resten, aquí, a la terra—o millor que restar, naixen,—els seus apòstols pòstums; no aquells que l'estimen pels sacri-ficis que hi tenen posats—aquells ja han mort, gloriosament, com ell—més els que l'estimen per la golafreia dels fruits que l'escalf d'ell ha madurat, i que no volen deixar-se perdre i defensen com a patrimoni d'aquell ideal passat, allò que va crear-se alentorn de la seva victòria; no veuen el que fou el propòsit central del sacrifici, embrutits en l'usdefruit d'allò que és anecdòtic, històric, passatger, i enderrocable, no solament perquè per la seva naturalesa es pugui enderrocar sinó perquè deïu, fatalment, enderrocar-se.

Aquests dies, es celebren en els establi-ments catòlics de la nostra ciutat, missions de pietat. Per què, pot pensar-se, exaltar el sen-timent de pietat i no exaltar la sèt de justícia?

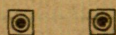
Hi ha una lògica severa en el fons del pro-cedir de totes les col·lectivitats, que fa que cada una de d'elles actui en propagació i de-fensa d'allò que és més essencial al manten-i ment de la seva vida. Aquell qui demana pie-tat, és que no té dret a demanar justícia; és que tem, o té la seguretat, que la justícia no empararia els seus interessos vitals.

La pietat és una virtut caduca que tenia un valor social quan, al seu empar i sense altra garantia, la humanitat refugiava els seus pa-trimònies, menaçats constantment per la vo-luntat dels dèspotes. Avui, la idea de justícia és ja prou forta en els homes civilitzats, per-què hagin de mantenir la seva dignitat de una faïça indecorosa, i la pietat que un temps po-dia ésser element coadjuvant al progrés humà, esdevé, als nostres dies, quelcom de repug-nant que solament serveix per mantenir có-modes parences bondadoses i per sostenir sota la seva invocació, la existència d'allò que ja no té dret a existir.

Nosaltres, socialistes, que perseguim una idea d'equitat social, hem de veure en la pie-tat, l'enemic més declarat de la justícia; car, solament en aquest darrer sentiment, la veri-table bondat, fons moral de totes les nostres accions, és possible.

Les missions de pietat, fatalment, sols po-den celebrar-les aquells que senten que la consciència del món els escup amb fàstic de la seva vora. Els apòstols metal·litzats, els burgesos innobles, els que fonamenten el seu guany en la misèria del poble, tots els qui tenen por, tots els qui temen que la humanitat pugui fer efectives damunt d'ells les seves sancions de una manera violenta.

L'obrer que treballa, l'home generós que lluita, no han d'anar amb el cap cot a dema-nar clemència. La primera compensació que és atorgada al seu sacrifici, és aquesta de po-guer alçar els ulls a la llum del sol i de poguer contemplar amb l'esperit joïós, tranquil, l'ad-veniment, a través dels temps futurs, de la justícia.



Socialistes catalans: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al treball, a tot arreu on pugui guanyar-se un home per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i em-meni la voluntat del poble

Mentre la terra sagna...

COM és el nostre poble? Som, acàs, un poble insensible, de sentiments atro-fiat, incapaços de tota emoció? O bé és que tenim una concepció característica de la vida que no ens permet les meditacions serioses, cercant, només, l'alegria esbo-gerrada?

Fa llàstima, verament, veure la premsa gràfica. Més que llàstima, fa vergonya. El Carnaval ha sigut, enguany, celebrat esplèn-dament. De Barcelona, i a més, també, de tots els indrets de l'Estat espanyol, ens presenten mostres gràfiques de carrocs i mascarades. Diria's que som el poble més feliç de la terra. Que ni sisquera una espurna ens arriba de la gran foguerada que assola la Europa.

I qui s'ha divertit? És el poble? Fem-nos la il·lusió de que el poble no s'ha divertit, que ha restat allunyat de les bullangues carna-va-lesques. Que ha tingut consciència de les mil calamitats que l'aclaparen i ha rebut com un escarni les grolleres expansions de la classe rica.

Més, aquests i tot, quín dret hi tenen a en-senyar-nos les seves llagues, les seves corrup-teles, els seus vicis, la seva vida de cràpula, sortint al carrer a fingir una falsa alegria? És que no tenen cor, ja? És que estan tan em-brutits que no poden sentir el dolor, quan el dolor s'estén fòra del radi de la seva vida?

No pot ésser. La tragedia que plana da-munt del món és massa punyenta per a riure-s'en. I no és propi de homes, no. Que no tenen esperit, que viuen sotsmesos a la natu-raleza inferior, esclaus de morboses passions, els que davant del dolor d'altri riuen cínica-ment, esboggerradament!... No són homes, no.

El pensar que això ha passat en el nostre poble ha fet vibrar, plens de ràbia, els nostres cors! Quina nova fatalitat pot caure-li damunt, encare? No era prou degradat, prou escarnit, que calia aquesta nova abgecció de fer una rialla bufonesca davant de la sang que xopa la terra?

I no serà pas perquè la seva vida vessi de tan abundosa.

Els mateixos que ara l'han envilit, presen-tant-nos davant del món com a gent sense cor, l'han clavat en creu. Els mateixos l'han crucificat. L'han deixat famèlic, no li han en-senyat de lletra, no l'han educat.

Els que l'han dirigit n'han fet un camp erm, on no vegeten les flors de la civilització.

Fa mal al cor guaitar el seu panorama. No pot donar-se res més desconsolador.

Ignorància, misèria, immoralitat. Damunt d'aquest pedestal tristíssim s'assenta la nostra vida col·lectiva.

És la obra dels directors. Més què se'ls endona d'això? Prou que ho saben, prou que ho veuen que el poble passa fam, que no s'aguanta, que passa un calvari d'amargor, que hi ha mares que es veuen en la horrible necessitat de maleir el naixement de un fill perquè el fill naix amb boca, que hi ha nins que no poden mamar perquè s'han estroncat les fonts de la vida per misèria, que la tuberculosi s'arrapa a totes les llars i talla en flor les joventuts tan necessaries a la patria; més a ells què se'ls endona?

Veuen la obra que han fet, saben que ells l'han fet i, veient-la, s'hi diverteixen. Fins quan seràn aguantables tants insults?

Perquè és trist, és molt trist, que els destins de un poble s'hagin de veure en mans tan indignes; a mercè de uns homes que no tenen sentiments ni vergonya, que ni una guerra de la magnitud de la que la Humanitat ara presència, és prou per a fer gloriar els seus cors de roca, ni per a fer pensar els seus cervells sense receptivitat.

Què més pot despertar, sinó el nostre odi, una burgesia així?

Cert que ella s'ha enriquit; que la fam i el dolor dels altres ha omplert la seva caixa, sempre avara. Mes de què pot enorgullir-se? De què pot estar contenta? Acabarà la guerra i aquest poble que habitem quedarà amb tota la seva formidable impotència a descobert.

En altres pobles, la burgesia ha sigut qui ha obert el camí a totes les prosperitats. Aquí ha obert el camí a totes les ruïnes.

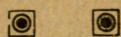
I, damunt de les ruïnes, hi posa una mascarada grotesca, com si volgués foragitar l'aspecte paorós de la seva obra.

Mentre la terra sagna, aquí la gent riu i balla. Apressem-nos a declarar la nostra manca de complicitat. No volem que se'ns confongui en aquesta abgecció.

Quina vergonya, quin fàstic!

A. MARTÍ BAIGES

Reus.



PER AL SOSTENIMENT DE LA NACIÓ

HAN arribat fins a nosaltres, destinats a la subscripció oberta per a l'eixugament del dèficit del nostre setmanari, els següents donatius:

	Pessetes
Suma anterior	151 '90
Felip Màs	3
Ferràn Peris	1
Martí Pairó	0 '50
M. N.	1
Joàn Castells	1
A. Vilaró	0 '50
L. R. P.	2
Nicolau Fèlis	0 '50
Josep Nebot	0 '50
I. E. M.	1
Total	162 '90

La llar de l'obrer

Els barris forans

CIUTAT, en el concepte social modern, deu ésser una agrupació més o menys nombrosa de famílies que fan vida comú en molts aspectes, i que es regeixen per unes lleis per a tots, en les quals s'hi contenen els deures dels homes que l'habiten en relació als seus conciutadans, i els aventatges que poden fruit de la seva agrupació. Espiritualment, la ciutat, per la gran comunicació mutua entre els ciutadans i per l'acumulació en ella de tots els problemes socials, és una mena de universitat vivent, aon els homes poden desplegar més amplament el pensament en relació a la evolució total del món.

Així, idealment, les ciutats haurien d'ésser una gran família de famílies, aon, per estar tothom més en contacte amb la vida del proïsme i en la coneixença més íntima dels seus mals, sembla que les lleis reguladores del benestar social podrien tenir, ja de temps, una aplicació més o menys important, anant, poc a poc, a que totes les millores que tothom accepta com a justes, fossin quelcom més que teories.

Més no passa així. A la ciutat, és, precisament, aon es produeix el vergonyós cas de que mentre al ric, que viu esplèndidament en les seves cases confortables, les corporacions públiques el consideren mereixedor de totes les atencions, tinguent cuidats i nèt, en tot el que aquelles són capaces, els carrers aon viuen, tenen en el més gran abandonament els barris forans, aon viu la família treballadora, tan mereixedora de compte com el més mil·lionari dels mil·lionaris. A la fi, d'aon surt la riquesa que afluïx als barris aristocràtics, no és d'altra banda que dels braços cansats de l'obrer, qui, després de suar l'or amb que s'enriqueixen els altres, passant-se el dia extenuant el seu cos mal alimentat en les fàbriques-presiris que tenen els nostres capitalistes, no troba una llar amable en la seva construcció per viure el calor de la família.

Els barris forans de Barcelona són un model de urbanització primitiva, propi de un poble que únicament s'ha cuidat de fer cases i més cases, no preocupant-se de donar-les-hi un emplaçament agradós, com si de la casa, de la llar, en tingués el concepte de que és un cau més o menys ample per enquistar-hi més o menys nombre de persones. Així veiem els barris estrets que, a troços, semblen dipòsits de mals endreços; altres una mena de població nòmada, tan grollerament construïts, que és impossible hi hagi home que pugui posar afecte al troç de paret innoble que l'eixopluga.

Em sembla que un dels goigs de la vida és tenir un troç de món aon un hom s'hi trobi a pler i que en ell pugui serenament disposar

de la marxa de la seva família. Ja sé que, en tot lloc, el que té pocs cabals amb que pagar-ho, ha de habitar hostatges humils de no massa confort. Però si a això s'hi afegeix l'abandonament absolut de les autoritats, acaba de fer, només, habitables, per força, els llocs aon no hi viuen gent acabalada.

Les que haurien d'ésser petites ciutats, tranquil·les i alegres, lliures de la nerviositat del centre absorbent, són agombolaments de carrers, estrets la major part d'ells, amb aceres a mig construir o sense elles, sense un arbre; carrers que, a l'estiu, treuen pols i més pols que embruten fins el recó més pregó de les habitacions, i condueixen, cap els còssos dels habitants, els microbis de infinitat de malures, i a l'hivern, són uns dipòsits de fang que els fan intranzitables.

Ni per rara casualitat, trobareu, en ells, una bella plaça, i, menys, el que les teories modernes de construcció de ciutats accepten com a indispensable, per tal que, una població, sigui més habitable. Els espais lliures, que descongestionen els nuclis habitats i que haurien d'ésser bells jardins, ben cuidats, tal com si fossin del barri més aristocràtic, aon poguessin els ciutadans passar les poques hores d'esplai que el treball els deixa lliures i els infants gaudissin del sol i de l'aire i expansionessin i enfortissin llurs còssos amb els jocs infantils que els hi són propis.

Tot això, no són pas coses tan grosses i impracticables, perquè ens haguem de creure que, el desitjar-les, sigui somniar, però, aquí, a casa nostra, on la gent sembla que únicament hagi vingut al món per a treballar i per a guanyar diners sense preocupar-se de la seva vida íntima, gairebé resulta cosa utòpica, pensar que, qui en té el deure, pot un dia preocupar-se de que els ciutadans gaudeixin dels mateixos aventatges els uns que els altres, siguin de l'estament que siguin, i habitin el lloc que habitin.

És així i costa molt canviar la manera d'ésser de les nostres autoritats, que només s'apassionen quan *projecten* coses que han de valer un bon rengle de mil·lions, que no tots es *perden* en els *projectes*.

Mai serà feina inútil que, apart d'altres problemes que absorbeixen l'atenció dels ciutadans, hi hagi qui porti sovint, al pensament del poble conscient, aquest desequilibri, i ne tingui esment, per tal de influir damunt els que poden posar-hi remei.

Donada la constitució de la societat d'avui, per estar els mitjans econòmics acumulats en una sola i ínfima part dels homes, l'esforç individual que tendeixi a aquest fi, ha d'ésser, forçosament, d'ínfim valor.

A qui pertoca—i com més avançarà el món més assenyalat li serà aquest deure—de vetllar per a que, en el possible, desapareixi la diferencia existent, entre els aventatges que de la urbanització frueixen les classes adinerades i dels desavantatges que de la desurbanització sofreix la classe treballadora, és al municipi, que cada dia ha de insistir, més i més, en que la ciutat sigui altra cosa que un magatzem de cases, i que aquest magatzem encare, sigui més o menys mal endreçats segons siguin les classes socials que s'hi hostatgin.

FELICIA AGUDES

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

El testament polític d'en Mirbeau

DIEIEM, la setmana passada, parlant de l'Octavi Mirbeau, que degut al mutualisme en que, darrerament, s'havia reclòs, ningú sabia—puix, públicament, no ho havia exposat—quina opinió li mereixia l'humà carnatge que la guerra d'Europa ha determinat. Emperò, Mirbeau, home de justícia i de nobles sentiments, com era de suposar, s'havia format un concepte de la guerra d'ara, i, aquest concepte, el gran escriptor, no va voler fos un secret que, deixant d'existir ell, amb ell havia de marxar.

Octavi Mirbeau, l'apassionat lluitador en pro de les més íntegres justícies humanes, volgué, doncs, deixar un testament moral i polític per tal d'aixecar la seva veu i fer noble afirmació dels seus sentiments patriòtics, concebuts de una elevadíssima i humana faïç.

Llegiu-la, la pòstuma pàgina mirbeauniana que aplega el testament polític del gran escriptor!

Diu, així:

«Malgrat les meves forces siguin gastades, jo no puc resignar-me a desaparèixer sense haver ofert, a aquells que volien escoltar-me, els meus darrers pensaments. És, per a mi, el mitjà d'acomplir el meu suprem deure envers el meu poble.

»Durant quaranta anys, he fet esforços per tal de presentar davant de tothom el crim i la mentida; quaranta anys de lluita per arribar al més gran crim de la història del món, la monstruosa agressió d'Alemanya.

»I, no-gens-menys, jo tinc, més que mai, la esperança de una humanitat millor. Si la consciència dels individus no sembla gens disposada a millorar-se, veiem, al menys, en aquesta guerra, com és possible una consciència col·lectiva. Per a nosaltres, assedegats de humanitat, les patries, per fi, han esdevingut tangibles realitats, puix ens han descobert llurs bases morals.

»L'Alemanya, per la seva monstruosa agressió, ha pres posició davant del crim; la França, la qual, per haver volgut sabotejar la guerra i haver-se alçat per a defensar-se, posseeix el més bell títol de glòria, ha pres posició davant del bé. No ens deixem, jamai, separar-nos d'aquesta classificació si volen conservar la missió que la seva part de víctima ha donat al nostre país.

»Dos perills ens estan a l'aguait: el que consisteix en volguer ésser l'opressor després d'haver estat la víctima i el que voldria confondre, en nom de un abstracte amor a la humanitat, els aspectes de opressor i de víctima.

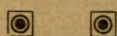
»Guardem-nos de la mentida, com devem guardar-nos del crim. Guardem-nos de llançar les nostres generoses forces a les plantes de falsos ídols. Els homes impacients d'entendre la mà a l'Alemanya, mentre ella conserva, enterament, la seva cobdícia, viuen en l'error, car, avui, solament existeix una única generositat veritable, únicament hi ha un sol mitjà d'ésser veritablement generós, que consisteix en sacrificar-ho, tot, per la França.

»Si volem que la victòria sigui el comen-

çament de una humanitat millor, devem tenir fixes, sempre, els nostres esguards, damunt aquella veritat inicial.

»Que els meus antics i volguts companys de lluita no s'hi malixin pas: la humanitat serà millorada, si nosaltres sabem salvaguardar la posició moral que la França ocupa en l'Univers. El que nosaltres demanavem abans a un partit, ho trobem en un poble. Però, per això, cal descobrir, com jo mateix ho he descobert, que la patria és una realitat.

»Que nosaltres, individualment, tenim febleses, baixos instints de lucre, tares vergonyoses... Tota la meua obra està escrita per a proclamar-ho. Però, col·lectivament, hem donat proves de posseir una ànima magnífica. Salvaguardem piadosament aquesta consciència nacional. Ella, un jorn, acabarà per influir damunt la consciència de cada un de nosaltres, i és així com la humanitat serà regenerada per la França.»



De la premsa socialista

Bibles socialistes, no

ALGUNS correligionaris meus incorren en la més xocant de les contradiccions: rebutgen, per fals, tot dogma religiós, però erigeixen en dogma socialista tot principi que han llegit en algun dels nostres grans mestres. Resulta, així, que, havent deixat anar els caminadors en el terreny de la suprasensibilitat, no saben donar un pas sense ells, esclaus de Marx, de Lafargue o de Bebel, en el terreny, ben humà, de les qüestions socials. Creuen que el socialisme és una espècie d'església anticapitalista amb llurs símbols de Nicea, llurs sants pares, llurs concilis, llur dret canònic i llur biblia, en lloc d'ésser una orientació, una ruta, un camí que no deu seguir-se damunt uns carrils, sinó amb amplia llibertat per a escollir el camí i mudar-lo dins la orientació general.

Perquè Carles Marx i Frederic Engels, per exemple, varen dir en el *Manifest comunista*, que els obrers no tenien patria, tots venim obligats, segons els socialistes bibliòfils, a rebutjar com espuri el sentiment patriòtic pur i sà, és a dir, aquell que no es confon jamai amb el patriotisme baladrer i agressor. I com l'aspiració internacionalista ens ve d'ascendència, nosaltres devem ésser, en les lluites del món contemporani, una espècie d'anima-des estatuetes, indiferents a tot, àdhuc al triomf del cesarisme o a la victòria de la democràcia. Si haguéssim viscut en els dies de la Gran Revolució, nosaltres, segons els bibliòmans en qüestió, deuríem haver-nos creuat de braços davant la Europa absolutista, coal·ligada contra els jacobins francesos.

Tot això, a més de fingit en la majoria de casos, és completament inadmissible. Un socialista ha d'ésser el més fervorós partidari del lliure examen, la qual cosa s'avé molt malament amb l'estar lligat a un dogma. I, a més, creure que és aplicable a la societat dels nostres dies el que Marx o Lassalle varen escriure per a la societat de seixanta o setanta anys

enrera, no és revelar un criteri molt científic. No han variat poc les coses d'allavors ençà!... I si anem a veure el que queda de les teories exposades pels grans mestres del socialisme científic, potser no trobarem altra cosa que runes.

Això, apart de que en un mateix autor, segons les circumstàncies de lloc i temps, es poden trobar opinions molt contradictòries. Tinc a la vista una lletra enviada per Marx, des de Londres, als internacionalistes francesos, el dia 28 de Febrer de 1871, quan era imminent la proclamació de la *Comune*. Doncs, bé; Marx, el panegirista, més tard, d'aquest moviment revolucionari, s'expressava així: «Adhuc en aquests moments crítics deuen seguir, els francesos, l'exemple de llurs germans d'Alemanya. Com vosaltres són perseguits, empresonats i posats fòra de la llei. *No-gens-menys, però, ells no cerquen llur força en el moti*». I, més endavant, afegeix: «Podeu dir-ho als obrers francesos: la nostra força consisteix en observar les lleis fins el dia en que el pes de la intel·ligència, unit al de les injustícies i persecucions de la societat tota, faci decantar la balança a favor nostre».

Quí ho diria! Marx, home de ordre! Veieu, dogmatitzants i bibliòmans, com en els mateixos *sants pares* pot haver-hi textos que no consentin les opinions hermètiques? Doncs així succeeix en tot. De tal faïç, que, tenint, verbigràcia, per al *Manifest comunista*, un respecte semblant al que ens produeix un gloriós monument arqueològic, deu fugir-se d'empresar, en el judici d'avui, les màximes que foren fetes en el passat, posant l'esguard en les coses d'ahir, que, aleshores, eren esdevinidor. El món va molt depressa.

SALVADOR MONSALUD

De l'Adelantel, de Valladolid.

Comentaris

La bona administració

LA manca de idealitat política dels partits conservadors, és una cosa de la que, fins ells mateixos, n'estàn convençuts, i per això, quan se presenten davant del poble a demanar-li que els ajudi, ho fan sempre parlant d'administració i atribuint-se qualitats de bons administradors.

És cert que els fets, mai, enlloc, han demostrat aquestes bones qualitats, però això no priva de que es vagi repetint l'afirmació cada vegada que convé.

Els regionalistes, representació política a la nostra terra de la gent i de l'esperit conservador, han abusat, com qui més, d'aquest tòpic: ells administrarien bé; ells salvarien la hisenda de les corporacions populars; ells farien que la mecànica dels serveis públics, rodés lliura, bé i econòmicament. Això ho hem hagut de sentir centenars de vegades.

Doncs, mireu com està l'Ajuntament de Barcelona i com van el nostres serveis municipals, després de molts anys de grossa intervenció regionalista i de més de un any de tenir, ells, el govern de la ciutat.

Han administrat tan bé la reforma, que

finis hi han fet uns túnels inútils, que costen un grapat de mils duros, però el que no han sapigut fer, és acabar-la i posar els peus a rotlle al Banc Hispà-Colonial, que, en aquest afer, és l'únic que haurà resultat ben administrat, fent guanyes esplèndids, mentre la ciutat s'arruina.

Si d'això passem al contracte de pompes fúnebres, vergonya de una ciutat, i al de neteja, que mai s'acaba de netejar; si recordem aquella perllongació de la data de reversió dels tramvies; si ens fixem en que després de mil vegades de fer com aquell que es fa, encare les aigües de Moncada es perden, mentre els diners de la ciutat van a la caixa de la companyia d'aigües; si recordem que paguem la llum caríssima, etc., etc., tindrem prou temes per a compondre tots els redolins de l'auca de la bona administració regionalista.

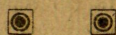
I no pot pas ésser d'altra manera. Al govern dels pobles s'hi ha d'anar portant quelcom a dintre, sentint els grans ideals justiciers i renovadors, estimant a tot el poble i desitjant intensament llur millorament. Allavors la bona administració es té per torna, surt per ella sola. Quan aquests sentiments manquen, manca amb ells la dignitat de la missió política a accomplir i es veu el que passa, ara, a Barcelona, amb les companyies del gas, que volen cobrar, a Sant Martí, el gas al mateix preu que al centre, malgrat tenir un contracte de menor preu. I l'Ajuntament a mans dels regionalistes ho tolera.

Val a dir que han tingut tanta feina per a evitar que els que, tenint fàbriques a Sant Martí mateix, han fet beneficis extraordinaris amb motiu de la guerra paguessin una minsa part d'aquests beneficis, que no els ha quedat temps per a fer que aquells pobres treballa-

dors que, amb motiu de la guerra, han vist apujar llurs despeses de una manera alarmant, poguessin, al menys, evitar-se aquest nou desnivell en el pressupost, que ja, sense això, resulta, de fa massa temps, el pressupost de la gana.

Quan sentiu a parlar de política de bona administració, penseu que darrera s'hi amaguen els més grollers egoïsmes i les més grosses concupiscències. És enlairant els cors com les administracions surten bones i es fan grans els pobles.

RAMÓN D'ALENTORN



Com els crancs

Un poble o una col·lectivitat poden donar un pas avant, però mai, a no ésser que els llurs individus siguin desequilibrats, retornen enrera el camí fet. Un exemple pràctic ens donarà la comparació: figurem-nos una ciutat del nostre segle que pretengués fer desaparèixer la locomoció motriu, per a retornar a la tracció animal única.

Si el principi de llibertat s'accepta avui, sols una alteració de l'ésser físic de l'individu, pot, demà, ferli rebutjar aquell principi. És comprèn, sempre, un avenç, ja que la evolució humana mai para, però un retrocés, una rectificació de principis, pot sols ésser concebut per mentalitats malaltes, qual particularitat és el manifestar-se continuament ridícoles.

El grau d'avenç que un individu pugui tenir en els seus principis, es mostra practicant i no predicant. Trobareu homes ridícoles que s'afirmen ultra-avençats i, per vana pedanteria, diuen mal de la minyona i escriuen amb tinta vermella. Són aquests els tipus represen-

tatius de la humanitat amorfa; en ells hi són inherents les particularitats característiques dels cervells mancats de pès.

Quan estudiàvem Història natural, en la fauna, hi trobàrem una bestioleta ben curiosa: el cranc. La seva particularitat ens la mostrava caminant, la major part del temps, enrera. Erem estudiants, també, que, a un teatre barceloní, representaven una sarçuela en la qual es simulava l'home al cranc. La cosa era curiosa, però no menys certa; fins a tal punt, que, a cada pas, a cada moment, trobem homes que, com el cranc, caminen enrera.

Però, el cranc, fa la seva via sense res dir ni res pretendre, mentre que l'home té la pretensió de influir, de dirigir, de pensar pels altres, i, les més de les vegades, inestable, fasant, retorna enrera asimilant-se, llavors, perfectament, a aquella bestioleta que la fauna denomina el cranc.

Que l'home allunyi del seu sí imperfeccions o esclavatges, és una acció inherent a la seva pròpia vida; però que pretingui rebutjar llibertats per a retornar a estats inferiors, és inconcebible. L'infant, a mesura que avança en anys, fa la seva creixença; i com qualificariem nosaltres a l'home que pretengués fer retornar a l'alçaria primitiva a un infant de quatre anys? És clar que existeix aquell tòpic ridícol per a ús dels pedants, que diu que és de savis el rectificar; però, és possible rectificar-la, a la vida, volguent-la fer retornar a una situació negativa?

Naturalment que si en el cor dels homes tot fos noblesa i en el llur cervell tot claredat, la lluita per la normalitat no tindria lloc, ja que ella fóra la predominant; però no és pas així. La noblesa va molt escassa i la fosquedat de cervell és molt abundant, i per això a cada moment veiem com els filisteus del pensament es belluguen amb el propòsit d'ensorrar principis nous, malgrat que, per a aconseguir-ho intenten-ho, tinguin de mostrar la llur hipocresia, la llur mentida i el llur tradicionalisme corcat que els fa anar enrera com els crancs.

R. FOIX

Folletó de LA NACIÓ (2)

El dret de vaga i la llibertat del treball

PER
PAU BUREAU

PROFESSOR DE DRET A LA FACULTAT LLIURE
DE PARÍS

Exposat això, el problema a resoldre es divideix en dugues seccions, i veu's-les aquí donades: quin règim social perimetria, a obrers que tenen raons, raons legítimes, de demanar, per la vaga, un augment de sou, triomfar en llur reivindicació, a despit de l'egoïsmes o del rastrerisme de llurs companys que persisteixen en freqüentar el taller? D'altra banda, quin règim impediria, als vaguistes brutals, sense raó, perseguint una vaga ilegítima, molestar o oprimir llurs companys que desitgen continuar el treball?

Heu's-aquí el problema. Faig remarcar que, expressament, per a millor garantir un examen metòdic, he simplificat la fórmula, suposant, sempre, que el bon dret, la legitimitat, es trobaven en un mateix litigi, de una sola banda: després ja trobarem una hipòtesi més complexa.

Cal retenir l'atenció sobre aquesta fórmula, perquè exposa el problema en termes ben diferents dels que comunament s'adopten.

Generalment, quan es considera el conflicte entre el dret de vaga i la llibertat del treball, s'admet, sempre implícitament, que els vaguistes són els únics exposats a jugar el paper de opressor i els no vaguistes el de oprimits.

Puix se'n falta molt per a que aquest postulat sigui justificat, i, al contrari, és gran el nombre de obrers que, davant de una injustícia patronal certa o bé un jornal veritablement irrisori i insuficient, voldrien i deurien declarar la vaga, i en són privats per la manca d'energia, més o menys egoïsta, de llurs companys del mateix taller o d'altres tallers.

Sens dubte, que, en aquesta hipòtesi, no es constata cap violència exterior, cap via de fet, cap brutalitat material, i la nostra quietut farrisaica, preferint sempre l'ordre aparent i la tranquil·litat a la justícia veritable, es té per satisfeta; no-gens-menys, la lamentable feblesa d'aquest raonament és molt evident.

En realitat, puix que existeix una estreta solidaritat, una interdependència rigorosa entre les condicions professionals dels diferents assalariats de un mateix ofici, s'ha demostrat que els obrers que volen treballar exerceixen una pressió sobre llurs col·legues que voldrien plegar el treball, i aquesta pressió pot ésser en determinades circumstàncies, una opressió molt injusta. És inútil que aquells que la exerceixen creguin que es un afer que no concerneix més que a ells, i que «envol-

callat amb el mantell de la llibertat», invoquin llur independència, llur dret al treball, llur pròpia situació, etc. El fet social és més real que llurs pretensions, i no està al poder de ningú fer que llur interès sigui tan distint, tan isolat com suposen o pretenen.

Llur actitud pesa feixugament, i potser injustament, sobre el destí de llurs companys. Adhuc diré que, quan es pren consciència d'aquesta pressió silenciosa, però tan potent, sembla que les injustícies comeses pels vaguistes davant dels no vaguistes, amb prou feines podran igualar en nombre i en importància les injustícies comeses pels obrers egoïstes en detriment de llurs companys més recelosos de la dignitat obrera. Precisa el coratge de dir-ho, fins després de les vagues brutals i revolucionaries, de les quals sovint en som testimonis. Moltes vagues deurien ésser declarades, i no ho són perquè per damunt de tot, tenen un fi que deu condemnar tota consciència equitativa. Els diaris ens comuniquen que «la vaga ha finit... Que els obrers, renunciant a llurs pretensions, tornaran als tallers», i aquesta ressenya ens és suficient.

Però, sabem, nosaltres, quants obrers, els més generosos i abnegats, han sigut o seran ben aviat sacrificats, quants obrers més rígids al guany immediat o més «dolents» han pres el lloc als altres?

No citaré més que dos exemples: quina persona enterada de les condicions doloroses

Necessitat de intensificar la nostra acció

LES inhibicions polítiques produiràn, sempre, als homes que les practiquin, negacions esclavitzadores que els condemnaran a un perpetu estat de ignorància i els soterraràn, per tant, en un morbós ambient d'estupidesa i idiotisme.

Per tal de lliurar-se dels perills de la inconscient inhibició política, cal que tots els homes de la nostra societat es donguin compte que les funcions socials que, pel fet de viure, els hi són propies, no poden, lògicament, abandonar-les ni fer-ne voluntari renunciament.

Es dona el cas, ben sovint, que, per apatia, error o, també, devegades, per una pretesa superhomia, hi ha nuclis humans que adopten, sistemàticament, aquella actitud de renunciació, tan desproveïda de lògica i mancada de consistència, i, així i tot, aconsegueixen, per la llur fatuitat, que, a voltes, se'ls cregui els escollits, els que posseeixen una visió més justa de la realitat política i social dels pobles. I, no-gens-menys, no és pas, ni de bon troc, així.

No és gens costós desentendre's dels generals afers polítics de un poble i no volguer contribuir a renovar i a destruir tot quant presenti senyals de cosa vella, prehistòrica, anquilosada. Tan fàcil és, que tothom, qualsevol agrupament, qualsevol individualitat, pot realitzar aquesta... acció tan minsa amb sols permanèixer immòbil cada vegada que una gran commoció trasbalsi el món o una més petita incidència, del caràcter que sigui, entoleixi la diafanitat, l'apacibilitat de la vida de un sol poble.

El fixar, només, l'atenció individual en

aquelles qüestions de caràcter econòmic-social que, en arrapar-se a l'ànima, a la vida dels estaments populars de la societat, fan sagnar cruentment, és de una simplicitat atterradora. Creiem, nosaltres, per exemple, que els treballadors, tant individualment com col·lectivament, tenim de preocupar-nos, amb preferència, del nostre millorament social com a classe, però, ensems, també, tenim el deure de contribuir a la instauració, a la determinació d'aquell estat de dret que ha de conduir els humans destins cap el regoneixement, ampli i absolut, de totes les nostres atribucions socials.

L'aspecte polític de la nostra actuació social ha de modernitzar-se i, intensificant la nostra acció, hem d'arribar a foragitar i proscriure de la direcció de la cosa pública als polítics burgesos, exercidors de un immoral professionalisme, que els homes de consciència sanament enfortida i emancipada de dogmes i prejudicis han de mirar amb tota mena de prevencions, perquè, jamai, en cap poble ni estament de la societat, han deixat altre rastre que un sens fi de nocius i perjudicials afebliments de tots ordres, car ells afecten a la nostra sensibilitat moral i ens fan romandre en un estat de somnolència que es converteix, fàcilment, a voltes, en una aguda crisi de deliri i exaltament, que, pel mateix estat d'anormalitat que representa, és un perill per a la efectivitat de les idees que es persegueix assolir.

No hi ha dret a combatre cegament l'aspecte polític de la lluita social que el socialisme proclama, puix les nostres teories, els

nostres principis, tendeixen i han de tendir, en tots moments, a fer esdevenir factible el resplandiment de les virtualitats lliberadores, perfeccionadores i renovadores de tots els nuclis socials que componen la humanitat.

No podem desentendre'ns de les accions que bateguen per les interioritats de la vida dels pobles, car la nostra inhibició fóra, només, en profit dels adversaris de les modernes idealitats socials que, en trobar-se lliures de la pressió fiscalitzadora que, indefectiblement, nosaltres, arreu del món, per virtut del criteri socialista que sostenim, hem d'exercir prop de les organitzacions capitalistes, velles, endarrerides i orfes d'espiritualitat.

El socialisme, a totarreu aon es manifesti, ha de presentar-se complexament i ha d'entaular batalla contra totes les injustícies, mesquindats i miseries que no s'avenen, que no poden avenir-se, amb la generositat dels principis que defensem. Els socialistes hem d'anar transformant els procediments polítics que dominen la vida col·lectiva dels pobles, no abandonant, en el més mínim aspecte, cap dels drets col·lectius i individuals que, íntegrament, corresponen als homes.

La nostra acció, obiradora dels més llunyans horitzons, no pot desestimar cap tàctica ni orientació. Ha d'acceptar tots els procediments de lluita que se li presentin davant seu, perquè la complexitat mateixa dels ideals socialistes no pot aconsellar-nos altra cosa que la pràctica de una ininterrompuda actuació, en sentit, naturalment, de la més acurada moralitat i la inflexibilitat més rígida, en totes aquelles qüestions que poden ésser causa de

de les obreres de l'agulla i de les explotacions del *sweating system* (1), en mig d'elles, negarà que la impossibilitat pràctica en que es troben aquestes obreres de fer vaga, no sigui la causa principal del «jornal de fam» que domina, despòticament, en aquesta professió? D'altra banda, i sense volguer jutjar a ningú, qui gosaria dir que els empleats que, en la vaga de les Galeries Lafayette, varen pendre el lloc de llurs companys vaguistes compliren una feta digna d'elogis i col·laboraren a la obra de la justícia?

La observació metòdica dels fets ens porta a esguardar una situació ben diferent de la que, ordinàriament, sembla sola a mereixer l'atenció. El problema és divideix en dugues seccions, i la secció més abandonada és, al menys, tan digna d'interès com l'altra. Explana la qüestió, desembaraçada de les simplificacions arbitràries que la realitat rebutja, se'ns presenta amb un aspecte nou; abordem el seu estudi en disposicions intel·lectuals diferents, el nostre esperit s'aclareix, i compremem que una injustícia de doble moviment de retenció possible requereix altres remeis que una injustícia unilateral.

• •

Es pot posar terme a semblant desordre social? Com conciliar pràcticament la llibertat

del treball i el dret de vaga? Convé, de moment, assenyalar, per a rebutjar-lo, un primer mitjà proposat, segons el qual la vaga no podria ésser declarada més que després de una votació regular de la majoria dels obrers, i aquest vot seria renovat periòdicament mentre durés la vaga. En canvi, quan aquesta majoria, que deuria ésser de les dugues tercers parts al menys, s'hauria adherit al principi de la vaga, cap obrer podria emprar-se ni continuar el treball.

Aquest procediment, que sembla seduir a alguns autors de projectes o proposicions de llei, no pot ésser recomanat. Exemples recents i nombrosos, són testimoni de que seria impotent per a impedir les vagues de tendències netament revolucionàries i anarquistes, i es veu molt bé com s'agreujarien els efectes perjudicials, perquè la intervenció contrària dels obrers, resolta a oferir llurs braços, no seria possible. Per altra part, es pot donar el cas, i és un fet que sovintaja, que una suspensió concertada de treball, perfectament legítima en el seu principi, no sigui volguda i declarada més que per una minoria d'escollits: amb quin dret es privaria a aquesta selecció, més abnegada o més vident, d'ensajar de fer seguir als demés?

Això pot ésser per ella un deure, i la col·lectivitat obrera està interessada en que el deure es compleixi.

Així, sense anar a cercar més exemples que

els que ja han sigut citats, no és cert que les obreres de l'agulla, que són les primeres que establiran una intel·ligència davant de l'acabament del treball, tenen tota probabilitat de no ésser més martres, sacrificades a la vindicta patronal i víctimes del boicot; i, no-res-menys, si elles desperten la consciència pública a l'espectacle dels mals que les oprimeixen, si determinen a algunes de llurs companyes a no acceptar en endavant, sinó amb menys docilitat, un jornal de fam, indigne d'elles i perillós per a llur virtut, qui gosarà dir que llur esforç ha sigut inútil? Convé guardar-se de demanar al poder social una intervenció que probablement seria malfactora. En l'actual estat de les nostres institucions econòmiques, l'autoritat pública compleix tota sa tasca si s'esforça en preparar una solució pacífica, i si, esperant que aquesta solució vingui, protegeix igualment el dret de vaga i la llibertat del treball.

És precis no tenir més que una mitjana confiança en aquest mitjà tan simple i tan mecànic, i sembla que la conciliació del dret de vaga i de la llibertat del treball no pot fer-se més que per un triple progrés de la nostra educació moral i social. Aquest triple progrés devem esperar-lo del mitjà obrer i dels agrupaments sindicals, dels encarregats, en fi, de la opinió pública.

En mig dels treballadors manuals, el progrés de la educació social deuria fer-se a la vegada en dugues direccions diferents. Els

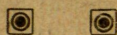
(1) Sistema extenuant.

l'estrepitós enrunament de la nostra indiscutable valú moral davant els falsos principis aon són basats els procediments de que es val el capitalisme per al regiment dels homes i dels pobles.

No s'hi han de tancar, els homes socialistes, en una restricció de consciència i d'esperit, produïda per la interpretació exacta de les definicions dels teoritzants. Cal actuar profitosament per la idealitat nostra, sense que això vulgui expressar, però, que, per cercar aquella acció profitosa, calgui col·laborar, directament, en la tasca de governament burgès que, per a la societat burgesa, tots els governaments, avui, practiquen.

Al socialisme, fragmentariament, li serà, sempre, difícil, des dels elevats llocs del govern, exercir el predomini polític i social a que té, legítimament, indiscutible dret.

Per això és necessari, en tots els pobles, intensificar la nostra acció socialista a fi de que, ben compresa, aquesta idealitat, pels estaments productors de la societat, s'imposi, totalment, a les organitzacions polítiques àrbitres de la vida nacional dels pobles. Quan cada poble així ho faci, la transformació de l'actual societat serà un fet.



El que volen els carrilaires

i V

Carnet de lliure circulació

No fa gaire temps que, en el transcurs de una entrevista tinguda en el local social de l'Associació d'Accionistes d'Empreses de Ferrocarrils d'Espanya, entre la Junta Directiva, en ple, d'aquella entitat, i la de la Unió Ferroviària, Secció Catalana, vàrem sentir a dir a un dels que formava part de la primera i que ara no podem precisar, les següents o semblants paraules: «Totes les peticions que els empleats carrilaires tenen presentades a les Companyies són perfectament comprensibles i àdhuc, com opinió particular meva, diré que, totes, menys una, la del Carnet de lliure circulació, lògiques i legítimes. Aquesta sí que no me la explico, ni la trobo raonable ni justa. A mí, francament, me sembla que la petició del Carnet és, senzillament, una cosa de més a més».

De que no és així i de la raó i justícia de la mentada aspiració se n'haurien pogut convèncer, en aquella ocasió, els accionistes a qui ens referim, si petites circumstàncies no ho haguessin impedit. Però el que no va fer-se aleshores, anem a intentar fer-ho ara, amb la seguretat que deixarem ben patent i manifestada la raó que assisteix als carrilaires en formular aquesta petició.

En totes les Companyies de ferrocarrils estrangeres, els empleats carrilaires tenen la facultat de viatjar gratuïtament, sense altra limitació que la que imposa el compliment dels deures del càrrec que desempenyen; això és: fora de les hores en que està de servei, l'obrer carrilair, a l'estranger, pot fer ús, lliurement,

només amb la obligació de identificar llur càracter d'empleat, dels trens que li convinguin. A l'Estat espanyol mateix, les Companyies de ferrocarrils, que tanta analogia tenen amb les de ferrocarrils, tenen establerta per als seus obrers la prerrogativa de viatjar de franc en totes les línies. Es més, encare; les mateixes empreses carrilaires regoneixen aquest dret als seus agents en concedir bitllets per a viatges gratuïts als empleats que els sol·liciten.

Algú exclamarà, segurament: «Doncs si les Companyies concedeixen viatges gratuïts als seus obrers, per què volen, aquests, el Carnet de lliure circulació?»

Anem a contestar. Abans que tot, devem advertir que els permisos que acostumen concedir les Companyies, són per a un sol viatge, i cada empleat només té dret, mesalment, a dos bitllets. A més, succeeix, ben sovint, que des de la petició del bitllet fins la seva concessió transcorren dies suficients per tal que a l'interessat li hagi passat la oportunitat o la precisió d'efectuar el viatge per al qual va sol·licitar-lo. En aquestes condicions, resol algun problema essencial de la vida del carrilair la concessió de dos viatges mesals gratuïts? No. En canvi, quants avantatges reportaria al personal la concessió de la desitjada millora!

Anotem-les: podria, l'empleat, emprendre el viatge el moment que li convingués, sense tenir-lo de preveure amb anticipació, com ara succeeix; els empleats que viuen a les capitals i grans ciutats, podrien trelladar les seves llars a les poblacions foranes, aon els preus de lloguer i queviures no són tan elevats, i, a aquells que les conveniències particulars o del servei no els permetessin anar a viure a fora de les ciutats, els hi facilitaria la compra, en els punts de origen i producció, dels articles de consum, amb la subsegüent economia, de qual avantatge, també, podrien participar-ne aquells habitants que, vivint en les poblacions rurals, tindrien facilitat d'anar-se'n a ciutat a efectuar la compra d'aquells articles que fossin més econòmics que no pas en el poble aon residissin; la salut de les famílies dels empleats se'n gaudiria, poguent establir el domicili allà on el clima fos més indicat per al llur organisme. Amb la facilitat de viure en poblacions petites, s'evitarien als treballadors del carril les múltiples ocasions d'entregar-se al vici que existeixen en les grans urbs, i, per fi, dignificaria, l'aspiració que es reclama, a l'empleat, puix el Carnet seria un preciós document de identificació, que li faria atreure el respecte i la consideració de tothom.

Creiem haver exposat suficients avantatges dels que el Carnet de lliure circulació proporcionaria a tots els carrilaires, havent de dir, només, resumint tot el que resta exposat, que aquesta millora representaria comoditat, economia, salut, moralitat i dignificació per al personal.

Un dels motius que mouen, potser, a les Companyies a mantenir-se oposades a aquesta petició obrera, suposem que pugui ésser la por als abusos que la seva implantació podria originar; però, és que no està exposat, també, a abusos, el sistema actual dels bitllets per a un sol viatge? Es indubtable que sí, i malgrat això i degut a la repetició d'aquells abusos, han pensat mai, les Empreses, en la conveniència de suprimir la concessió de viatges gratuïts?

Ens sembla que, amb el que queda exposat, hauria de quedar convençut l'interlocutor accionista que, en la entrevista que més amunt s'al·ludeix, va donar la llur desfavorable opinió respecte aquesta aspiració dels carrilaires a viatjar lliurement. No és, la reclamació del Carnet de lliure circulació, una cosa que es demana de més a més, sinó que és una aspiració justíssima, i respòn, a més, a una necessitat, no tan greu i perentoria com les que han determinat les aspiracions anteriorment raonades, però tampoc menys digna d'ésser satisfeta, si vol deixar-se completament resolt el problema carrilair.

Conclusió

Hem arribat, ja, a l'acabament d'aquesta exposició. I veu's aquí, llegidors amics, que, amb els raonaments fets, potser hem contribuït, també, a desvanèixer el prejudici, tan extès entre els homes de totes les classes socials, de considerar com de impossible o difícilíssima solució el problema carrilair, tan senzill, al nostre entendre, d'ésser resolt, puix considerem que queda reduït a una simple qüestió de bona voluntat.

Tu, llegidor obrer, tu, que coneixes més que ningú, perquè cada dia te'n ressents, l'amargor de viure amb un jornal exigu, la vergonya de una explotació tirànica, l'angunia de un esdevenidor incert, pots posar a contribució la teva bona voluntat, per tal que els teus germans, els obrers del carril, surtin de la llur misèrrima condició actual i arribin a igualar-se amb els carrilaires d'altres països. En el teu apoïament i simpatia, en la força de les teves organitzacions, tenen, els carrilaires, llur principal esperança, puix van donant-se compte que, en l'actual faïç d'estar constituïda la societat humana, poca cosa valen les raons i arguments si no van acompanyats de una acció enèrgica. No està massa lluny, potser, el moment en que, els vuitanta-mil carrilaires de l'Estat espanyol, et cridin per a que els ajudis a conquerir, per la força, tot el que, amb argumentacions i raonaments, no han pogut aconseguir.

Seguint amb l'actual estat de coses i, per consegüent, quedant desateses les aspiracions del personal carrilair, s'empeny a aquest vers la desesperació i la violència; preguntem-nos, doncs, qui tindrà la culpa de les conseqüències que puguin sobrevenir i de qui serà la responsabilitat?

UAB
Biblioteca de Comunicació
Memòries de la Generalitat

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS
: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalá

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

AL VOL

Problema resolt

ENS ha vingut a les mans un periòdic catòlic... socialista (!), i el primer que hi veiem es un concurs en el qual se donen sis—si mal no recordem—premis de cent pessetes!! cada un, al matrimoni obrer que tingui, al menys, sis fills de catorze anys en avall. Alegrem-nos, proletaris! Ja podem posar fills al món sense preocupació. Mireu que són cent pessetes! Si hi posem, justos, els sis, de fills, i no se'ns en mor cap, són més de quinze pessetes cada un! Quasi un capital per a dotar-los amb una pensió vitalícia. Descansem ja, proletaris, que la solució del nostre problema és arribada!

De monarquia

Ji ha monarquies que carreguen més i altres que són menys insoportables.

Hi ha emperadors que juguen a nomenar-se, mutuament, generals, almiralls, etc., etc., i a carregar-se de creus,

En canvi, amb dos anys i mig de guerra, no recordo haver sentit a parlar quasi gens del rei d'Anglaterra, talment com si, a Anglaterra, no s'estillessin el reis.

En canvi, també, acabo de llegir en un diari, escrit en castellà, que el rei de un cert país és una esperança para el arte lírico de...

A veure! a veure!

Del parlamentarisme espanyol

QUAN es parla de política espanyola, en tot temps he sentit un veritable menyspreu per ella, car la seva acció—algún nom li hem de donar—ha estat sempre insubstancial, quan no perniciososa. Hem de convenir, però, que potser no és tota la culpa dels parlamentaris, sinó que, en bona part, pertany a aquest poble inconscient, que s'entusiasma amb els discursos més o menys eloqüents, però ben llargs, quilomètrics, sense preocupar-se molt ni poc de les tasques parlamentaries en els seus resultats definitius.

Per això deu ésser, per aquesta manca de contacte espiritual entre els que es nomenen representants i els representats, que el Parlament espanyol sembla més una casa de curació que una cambra legislativa. Hi ha, en ell, menaces i actituds heroiques, anunciacions de greus tempestats, paraules agressives. I, seguidament, pau i concòrdia, amistançaments, maquiavèliques convergències insinuadores de pactes secrets.

Naturalment pensant, no hi ha ningú, amic llegidor, que pugui imaginar com acabarà un debat parlamentari, perquè precisament el lògic i natural no influeix en les accions parlamentaries espanyoles. Cal recordar, només, la història d'aquest parlamentarisme, prescindint de tota raó, per a encertar en els judicis.

Aiximateix ho deu creure el poble. Perquè en aquest trànsit dolorosíssim en que tot està en perill, s'han tancat les Corts, i ni tansols s'ha oït, fóra dels professionals, una queixa.

Fredor electoral

MALGRAT en els diaris portaveus de les diverses cledes polítiques, que van a la lluita, s'escarracin en fer creure que, per les vi-

nentes eleccions de diputats provincials, hi ha gran entusiasme, les informacions particulars ho neguen i confirmen la fredor arreu regnant.

Des del punt de obir polític, és, amic llegidor, una veritable llàstima, car en aquest torneig s'hi juga la sort de la Mancomunitat de Catalunya; el que segueixi essent patrimoni exclusiu dels assalariats de la Lliga, d'acord amb els centralistes que s'hi avinguin i que fins ara s'hi han avingut tots.

És un fet evident, clar, innegable, que la nostra gent no sent pas, ni de molt, l'entusiasme que sentia per la Mancomunitat als seus començos, degut, sens dubte, a haver-la convertit, els regionalistes, en alberg de patums més o menys filosòfics, i aixecat a la categoria d'eminenties a veritables analfabets, tansols perquè han justificat haver residit, un parell de mesos, a la Patagonia o a la Vall d'Andorra, i per això solament, se'ls ha donat patent de suficiència.

Per què s'han tancat les Corts?

JORA d'en Romanones, ningú més ho sab. Tothom ho explica a la seva manera, segons el respectiu punt de obir polític, però és el cert que, malgrat el molt que venia anunciant-se, ha sigut una veritable sorpresa.

Ben segur que una de les principals causes ha estat l'auunciada interpel·lació d'en Marcell Domingo sobre la qüestió del Marroc, que tanta sang humana i tants diners costa, però no és menys segur que hi haurà contribuït moltíssim el pidolar de tots els diputats i les satisfaccions que devia donar-li-hi si el govern volia viure tranquil.

Si llegeixes els extractes de les darreres sessions, veuràs, bon amic llegidor, que més que un Parlament amb facultats de legislar, semblava un mercat amb l'indispensable regateig. La qüestió d'Europa, el conflicte, cada dia més greu, de l'encariment de les subsistències, no hi han tingut entrada.

Alguna ànima piadosa se n'haurà compadit i haurà fet tancar-lo per a evitar seguis fent el ridícol en els tràgics moments actuals.

I en Romanones, home de sort, segueix rient, amb la clau de les Corts a la butxaca.

Més de teatre català

PER fi ha estat confirmada la nova d'arrendament del teatre Romea per a donar-hi representacions de teatre català. Alegrem-nos'en.

El que no m'alegra tant, bon llegidor, són tots aquests savis improvisats que donen consells sobre com i de quina manera s'ha de fer el teatre català.

Veritablement, a Catalunya, s'hi pateix un empatx de professionals de la saviesa que no fan més que complicar totes les qüestions, i amb les seves tonteries, moltes vegades, fan desistir de realitzar bones obres als més ben intencionats.

Fins ara, s'accontentaven, molts, amb trobar un empresari. S'ha trobat l'empresari, i desinteressat—que és el comble!—per torna. Doncs, encare no n'hi ha prou, ara. Se l'ha d'amoïnar per a provar si se li fa desdir, tal vegada.

Certament, el rei Herodes ne va deixar moltes!

JOÀN CASSADOR

Els conflictes socials

L'ART TEXTIL DE SABADELL

LA vaga començada fa prop de dugues setmanes pels obrers de la llana, es manté ferma, malgrat els entrebancs que el batlle-fabricant ha posat, amb la cooperació de la guarda civil, a l'actuació obrera.

Era el diumenge, que privava als obrers la continuació de un miting, dient s'havia insultat a l'autoritat. Naturalment, com que els obrers no poden parlar dels fabricants sense que l'autoritat se'n senti ofesa, degut a la seva personalitat de fabricant, no veiem la faicó de celebrar cap miting.

Al veure els burgesos sabadellencs que el di lluns passat, en lloc de reanudar el treball, s'intensificava la vaga, sembla hagin depositat la seva actitud de intransigència, i, ara, ja s'avenen a entreveure's amb el Sindicat.

El dimarts, a la nit, tingué lloc un miting en el teatre Cervantes, en el qual hi prengueren part en Seguí, Batista, Roca, Rueda i Climent, de Barcelona, que donaren compte de la reunió tingué el mateix dia al Govern civil, aon el Governador procurà sincerar al batlle sabadellenc per la sospensió del miting, i a l'efecte dictà als periodistes una nota, que la premsa burgesa ha reproduït, que diu no es pot insultar a l'autoritat en reunions públiques, i altres coses que ja sabem i no calia que ens les recordés.

El miting, acabà en mig del més gran entusiasme i aclamant la vaga general.

La impressió regnant a Sabadell, és de que, per poc fermes que es mostrin els obrers, la vaga és guanyada, tant perquè és temps de feina, com pels fabulosos beneficis que disfruta la fabricació en el moment actual. Ja hem vist, més amunt, que la burgesia ha depositat la seva actitud; no sabem, a la hora que escrivim aquestes ratlles, si això és la senyal de una propera solució. Com a curiositat, direm una de les raons, que s'ha fet popular, en la qual la burgesia s'apoiava per a negar al proletariat les seves justes demandes, i és que, aquest any, els ingressos a la caixa d'estalvis, han sigut molt més crescuts que l'any passat. Això, està bé; però que no hi ha classe mitja, a Sabadell? Que potser solament tenen diners a la caixa d'estalvis els obrers? Que no tenen dret, aquests, d'estalviar? Què n'han de donar compte a ningú dels seus diners? Que no veuen els burgesos sabadellencs que, posats a demanar comptes, en sortirien malparats? O sinó, que facin, ja que són tan aficionats a fer-ne, una estadística dels beneficis entrats l'any passat a la fabricació de Sabadell, i veuràn com, desseguida, el proletariat demana 5 pessetes en lloc de les 2'50 que ara se reclamen. Què ho provin!

ELS CARRETERS

Per haver estat despedits tres obrers que treballaven a la casa Antonin, Navarra i Majó, la Societat de obrers carreters li ha declarat la vaga.

EL FI DE UNA VAGA

No podia ésser de menys que, donat el justificades i humaníssimes que eren les bases presentades pels obrers mecànics de la casa Diaz i Grilló, aquests, acabessin, triomfant, la vaga que ja fa dies sostenien.

És mercès a la perseverància i enteresa dels vaguistes que es deu aquest triomf, car, com no ignoren els nostres lectors, aquestes bases foren en un principi rebutjades per dita casa, el que ha motivat la durada del conflicte fins a vèncer.

ELS MECÀNICS DE LA CASA BARRET

Malgrat haver tingut lloc diferents entrevistes entre la classe patronal i els treballadors, no

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

s'ha arribat, encare, a un arranament satisfactori per a tots.

La persistència de la part burgesa en la seva negativa, donà lloc a la celebració de un miting, en el qual s'advocà a seguir en la lluita fins a vèncer, anant a la vaga general de l'ofici en cas de que aquesta es faci indefinida.

Amb motiu d'aquest conflicte, els paletes que treballen en dits tallers, han acordat declarar la vaga, per solidaritat amb els mecànics i per no voler treballar vigilats per la força pública.

ELS METAL·LÚRGICS DE TERRASSA

La lluita que sostenen els valerosos treballadors terrassencs, toca al seu període màxim.

Malgrat els atropells i arbitrarietats comeses amb els vaguistes, aquests segueixen fermes en la brega, obtenint, darrerament, que fossin posats en llibertat, diferents companys que foren empresonats.



L'actuació obrera

ELS paletes celebraren un miting de la serie dels de propaganda societaria que vénen realitzant.

Aquest darrer, tingué lloc al cine Bailén, essent presidit pel company Buijé, i parlant-hi, a més, delegats dels sindicats de Horta, Sant Martí, Gràcia, Barcelona i un representant de la Federació.

S'advocà per a la mes completa i perfecta organització de l'ofici, encoratjant, alguns, amb ses paraules, als demés companys per a que no defalleixin en la lluita, recordant-els-hi que, acusat per un suposat atentat, encare resta entre reixes el company Bosch, que fou detingut amb motiu de la darrera vaga, i que, com a prova de solidaritat i companyerisme vers ell, deuen assistir a la vista de la causa que se li segueix.

El miting es desenrotllà en mig del més perfecte ordre.

♦ El Sindicat de constructors de carros i ferradors, ha fet públic que ha quedat aixecat el boicot declarat a la casa Barceló i Feliu, per haver-se solucionat les diferències existents entre dita casa i els seus obrers.

♦ El Sindicat de paletes de Horta ha acordat reingressar en els rengles de la Federació del Ram de construcció.

♦ Els obrers fundidors han acordat satisfer setmanalment les quotes de trenta-cinc, vint i deu cèntims, segons la categoria de cada operari, per tal d'ajudar als companys vaguistes de la casa Roca, els quals, mentre duri la vaga, percibiràn la setmanada íntegra que tenien abans que aquella esclatés.

♦ En el Sindicat dels mecànics el dissabte passat hi donà una conferència el company Miranda, baix el tema «Ensenyança pedagògica racionalista».

Com el seu títol indica, la disertació recaigué en fer ressaltar els avantatges de l'ensenyament racionalista, el qual—digué—no devem parar de propagar fins que aquest sistema sigui el que s'implanti en el si de cada sindicat.

Els nombrosos assistents a l'acte tributaren una salva d'aplaudiments al conferenciant, en finir la seva disertació.

♦ Per no secundar la implantació del descans dominical, els dependents farmacèutics han declarat el boicot als establiments de la casa Amargós; per tant, tot ciutadà conscient del seus deures, deu rebutjar tots els medicaments i productes de dita casa.

LA NACIÓ

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

Correu de Catalunya

Rubí

LA Joventut Nacionalista, organitzà una tanda de quatre conferències públiques, les quals foren donades en el Teatre Domènech, el diumenge, dia 25 del passat mes, pel metge d'aquesta vila en Josep Mallofré.

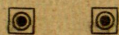
Tractà, en la primera d'aquelles conferències, de l'*Origen i transformació de la Terra*, exposant la teoria, avui dia més admesa pels geòlegs, que vesllumà Kant i desenrotllà Laplace. Anà seguint el procés de les nebuloses fins arribar a la constitució de la crosta de glaç en el nostre planeta i a la formació de l'albúmina, fonament de tots els organismes. Per a refermar la felicitat hipòtesi de de l'eminent astrònom i matemàtic francès del segle XVIII, feu menció de l'experiment de Plateau i de la separació de matèria còsmica que presenciaren els savis exploradors de l'espai, en la segona meitat del segle passat.

Origen i transformació dels organismes fou el tema escollit per a la conferència següent, que resultà interessantíssima. Es declarà netament partidari del gran naturalista anglès Darwin, fent un resum concret i adaptat a la majoria de l'auditori que l'escoltava, de la lluminosa concepció transformista divulgada per l'immortal autor de *L'Origen de les espècies*.

Després de fer recalcar els punts cabdals de la teoria evolucionista—que fins alguns representants de la Església, dels revelacionistes, com en Ceferí González no gosaven a restar-li importància—entrà de plè, el tercer diumenge, a parlar de *L'Origen de l'home*. El valor de la herència, del mitjà ambient i de la lluita per la vida, la explicà de una manera convincent.

I, per fi, exposà la creença de que si s'accepta el trespàs evolutiu per selecció natural, segons afirmà també Haeckel, sembla de raó que la intel·ligència de l'home hagi seguit les mateixes transformacions des dels organismes inferiors, això és, que els animals raonen de una manera semblant a la de l'home.

El conferenciant, escoltà, cada vegada, merescuts aplaudiments de la concurrència per son notable treball de vulgarització.



NOVES

DEMÀ, diumenge, a les deu del matí, en el local del C. N. C.—Lladó, 7, pral.—hi tindrà lloc la reunió del Consell General extraordinari de Representants de la Unió Catalanista.

Seguidament, després que aquest Consell General extraordinari de Representants hagi sancionat la fórmula legal que ha de donar força als acords que puguin pendre, col·lectivament, tots els components de la Unió, es verificarà l'Assamblea de caràcter general que estarà integrada per tots el socis, en absolut, d'aquelles entitats adherides que portin a terme una tasca essencialment política.

I és en aquesta Assamblea, si el Consell General extraordinari de Representants ho aprova, com sembla que succeirà, aon s'haurà de debatre i discutir la proposició de rectificació del Missatge aprovat el dia 3 de Gener de 1915 i ratificat el passat mes de Octubre, que ha sigut presentada, ara, darrerament, a la Junta Permanent de la Unió Catalanista, per elements militants en la mateixa.

..

L'Agrupació Nostra Parla, integrada per elements de València, Mallorca, Rosselló i Catalunya, es proposa celebrar actes públics en les poblacions més importants de Catalunya, en defensa de la llengua catalana.

Es proposa, també, celebrar-ne a Mallorca i a València, amb la cooperació dels elements nacionalistes d'aquelles terres.

..

El Centre Català de l'Havana ha elegit, per a l'any 1917, el següent Consell Directiu:

President de honor: Andreu Petit.—*President de honor i efectiu:* Claudi Mimó.—*1.er Vicepresident:* Joan Parellada.—*2.ºn Vicepresident:* Nicolau Planas.—*Secretari:* Ramón Estapé.—*Vicesecretari:* Joan Valentí.—*Tresorer:* Miquel Oriol.—*Vocals:* Antò Albareda, Josep Folch, Vicens Guillot, Camil Farrés, Eduard Juanola, Domènec Fort, Pere Vilallonga, Marcel·l Albareda, Francesc Sanchis, Joan Pamies, Francesc Vilardebó i Joaquim Vidal.—*Suplents:* Josep Jaumira, Pere Vila, Pompeu Riera, Tomàs Sala, Josep Gregori i Josep Soteras.

..

Demà, diumenge, a dos quarts de onze del matí, en J. Bueso donarà una conferència en l'estatge de l'Agrupació i Joventut Socialistes—Torrent de la Olla, 28 i 30—. Tractarà de «El Socialisme i la Patria».

..

Diumenge passat, a l'Orfeó Gracienc, tingué lloc una molt notable audició de *lieder* que interpretaren curosament varies senyoretes orfeonistes. Figuraven en el programa vint cançons populars catalanes, i una ben encertada tria de *lieder* de Beethoven, Schubert, Schumann i Fauré.

Com a proemi, fou llegit un parlament de l'erudit musicògraf en Joaquim Pena, qui posà de manifest l'alt valor musical del gènere a que pertanyen les dites cançons, i el director de l'Orfeó Gracienc, en Joan Balcells, digué unes ben oportunes paraules, fent veure el valor educatiu que tenen aqueixes festes, aon es dona a conèixer la música selecta, que aparta de la ment del nostre poble el record de les grolleres cançons que perverteixen el nostre gust musical.

..

L'Agrupació Socialista Barcelonina, demà, diumenge, a les quatre de la tarda, celebrarà reunió general per a tractar, entre altres qüestions, del proper Congrés Regional que ha de tenir lloc a Barcelona i de la reaparició del setmanari *La Justícia Social*.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3.50 - CONCERT

TOTS ELS DIES

Els divendres Bouillabaisse - Dissabtes menü corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis.